

ESE

Поради до написання креативної  
роботи

Есе – це музика думки.

На відміну від реферату, який адресується будь-якому слухачеві есе – це ближче до репліки, що адресується підготовленому слухачу. Тобто людині, яка вже має уяву, про що йде мова.

Власне, така «адресність» дозволяє автору есе зосередити увагу на розкритті нового змісту, а не нагромаджувати різними службовими деталями викладення матеріалу в письмовому форматі.

# Відмінність есе від твору полягає в наступному:

- **Есе** — художньо — публіцистичний жанр або вид творчої роботи з довільним композиційною побудовою.
- **Твір** — творча робота на задану тему, що має чітку структуру з обов'язковим вступом, змістовною частиною і висновком. В есе відбивається суб'єктивна авторська позиція щодо порушеної в темі проблеми. У творі ця тема піддається об'єктивному аналізу. Форма твору залежить від його типу: розповіді, опису, міркування, порівняльної характеристики або аналізу художнього тексту. Формі есе властиво міркування з елементами аналізу.
- **Мета есе** — спонукання читачів до роздумів. Твір розвиває навички усного та писемного мовлення.

# Структура і план есе

Структура есе визначається пропонованими до нього вимогами:

- Думки автора есе з проблеми викладаються у формі коротких **тез (Т)**.
- думка повинна бути підкріплена доказами — **тому за тезою ідуть аргументи (А)**.
- Аргументи — це факти, явища суспільного життя, події, життєві ситуації і життєвий досвід, наукові докази, посилення на думку вчених та ін. Краще приводити **два аргументи** на користь кожної тези: один аргумент здається непереконливим, три аргументи можуть «перевантажити» виклад, виконане в жанрі, орієнтованому на стислість і образність.
- Таким чином, есе набуває кільцеву структуру (кількість тез і аргументів залежить від теми, обраного плану, логіки розвитку думки):

вступ

теза, аргументи

теза, аргументи

теза, аргументи

**ВИСНОВОК.**

# Поради щодо побудови есе

- **Будь-який твір есе варто розпочати зі вступу**, в якому має бути висвітлено загальний підхід до теми, вступ повинен містити проблемне завдання і відповідь на поставлене питання. **Це теза есе. Теза чітко визначає межі написання есе.**

Вступна частина має бути стислою, але виразною й містити у собі центральний метафоричний образ. Останнє речення вступу й перше речення основної частини мають бути органічно пов'язаними. Сутність зв'язку: пояснення правомірності метафори.

Автор есе не має права описувати все, що йому відомо в обсязі заданої теми, а лише те, що буде творчою відповіддю на поставлене питання у темі. Упродовж усього есе необхідно підкреслювати зв'язок поданих фактів з тезою.

- **Основна частина есе** вибудовується з метою переконання читача. Для цього автор есе має використати вагомі аргументи. Спочатку варто викласти головні ідеї та факти, які підтверджуватимуть приклади до цих ідей.
- **Обсяг основної** частини не регламентується, але необхідно пам'ятати: зі збільшенням обсягу есе втрачає легкість жанру.
- **Основна частина** пов'язана з висновком не лише за думкою, а й за способом мовного оформлення (через центральний образ).

- **Есе має містити озвучену кінцівку.** При цьому зовсім не важливо, кінець є ствердженням будь-чого, запитанням чи остаточно не завершеними роздумами. Вдалим варіантом завершення есе вважається використання афоризмів і цитат.

Перед тим, як розпочати роботу над написанням есе, зверніть увагу на наступні питання. Відповіді на них дозволять вам більш чітко визначити те, що варто писати в есе:



- Зачіпаючи в есе свої особисті якості або здібності, запитайте себе:
  - відрізняюся я тим чи іншим від тих, кого я знаю?
  - у чому проявилось це якість?
- Про кожну подію вашого життя, про яку ви згадали:
  - чому мені запам'яталася саме це подія?
  - Як змінила вона мене як особистість?
  - як я на це відреагував?
  - чи було це одкровенням для мене; тим, про що я раніше не підозрював?

- Про кожну людину, яку ви згадали:
  - чому я назвав саме цю людину?
  - прагну я стати таким як вона?
  - Якими її рисами я захоплююся?
  - чи було сказано нею щось таке, що я буду пам'ятати все життя?
  - чи переглянув я свої погляди?
- Про кожне з ваших уподобань і те, що вам не подобається:
  - чому мені це подобається чи не подобається?
  - вплинуло ця обставина значною мірою на моє життя?
- Про кожну вашу невдачу:
  - чому я в результаті навчився?
  - що корисного я виніс з цієї ситуації?

# Як НЕ слід писати есе

- НЕ вносьте в есе інформацію, яка не підтверджує вашу думку.
- НЕ треба писати особисту біографію, детальні подробиці вашого життя.
- НЕ бійтесь починати спочатку, якщо вже написана робота не відповідає на питання есе.
- НЕ намагайтеся злякати всіх надзвичайним словниковим запасом.
- НЕ використовуйте загальний набір банальних фраз та тверджень.
- НЕ перебільшуйте.
- НЕ будуйте роботу лише на простих реченнях.
- НЕ використовуйте цитати без імені автора.
- НЕ здавайте роботу, не перевіривши її.

## Як радять писати есе

- 1. Тільки позитивна мова** (*описувати краще те, що є, а не те, чого немає*).
- 2. Слова-зв'язки** (*вони допомагають плавно переходити з однієї частини до іншої*).
- 3. Різна структура речень.** (*Читати речення правильної структури нудно. Додайте кілька інверсій. Пишіть різні за довжиною речення.*)
- 4. Зрозумілі слова.** (*Розумійте значення слів, які ви вживаєте в есе. Ви пишете, щоб уразити змістом, а не словниковим запасом. Вишуканість гарна, але в міру.*)
- 5. Різні слова (синонімія.)**
- 6. Лаконічність.**
- 7. Кожне слово важливе** (*без повторів; кожне речення повинне нести унікальний зміст*).
- 8. Активна життєва позиція.**

# **Використання мовно-стильових засобів у**

## **творі-есе:**

- 1.** Важливу роль відіграють порівняння.
- 2.** Велика увага приділяється внутрішньому змісту і зовнішній оболонці слова. Гра зі словом на рівні оригінального осмислення теми.
- 3.** Авторське використання великої літери, коли є потреба піднести певні акценти, та малої літери, коли навпаки є необхідність, підкреслити втрату величі чи особистісної цінності.
- 4.** Авторське використання розділових знаків, абзаців.
- 5.** Контекстуальне використання засобів зображувального-виражального ряду. Не треба боятися «поєднання непоєднуваного»; неочікуване може бути якраз найцікавішим у контексті роздумів.
- 6.** В есе є вмотивованим і доречним використання складних синтаксичних конструкцій і неповних речень, обірваних фраз; використання усього арсеналу вставних слів, відокремлених членів речення вигуків...
- 7.** Одним із головних аспектів є чуттєво-емоційний лад викладу думок.

## Я-європеєць!

Я-українка і європейка. Українка за національністю і суттю, а європейка за поглядами і переконаннями. Я горда, що народилася і живу в Україні, у цій прекрасній державі. Земля там пахне медом, вода, як кришталь, а з неба в душі людей ллється пісня.

Європейка за поглядами і переконаннями. «Чому? - запитате, - відповім. З телебачення, радіо, преси я знаю, як живуть мої ровесники у Європі, чим займаються, що їх цікавить! Інколи я їм заздрю, бо у них трохи інше життя».

Україна - це мій дім, моя колыска. У рідному домі, хоч є негаразди, завжди тепло і затишно.

Європа, на мій погляд, - це дисципліна, порядок, стабільність. Інша у них система навчання, але і у них не все гаразд, бо не буває ідеальних умов життя. Треба прагнути завжди до кращого.

Я хочу бути європейкою. Тому твердо переконана, що дорослі зроблять усе для того, щоб європейські пріоритети були у нас і в Україні. Хочеться, щоб ми, як і французи, німці, англійці, італійці, прибалтійці були патріотами своєї землі, щоб любили й цінували свою мову, знали історію свого краю, дотримувались традицій народу.

Хочу, щоб у молоді були права не тільки на освіту, а й на працю, щоб випускники вузів були забезпечені роботою та гідною зарплатою, щоб медицина була доступна для всіх, справедливим і гуманним був суд. І щоб кожен українець відчував себе господарем своєї землі!

Це і є моє розуміння суті європейця. Я переконана, що так і буде! І ми, українці, будемо частиною великої Європи, її рівноправним партнером. Успіхів нам і везіння у цій справі! Щоб кожен із гордістю міг сказати: «Я-українець! Я-європеєць!»

## Тарас Шевченко сучасний завжди

Ось і здійснилася моя заповітна мрія. Я стою біля могили Тараса Шевченка у місті Каневі на Чернечій горі.

Переді мною Україна, Черкащина, Моринці. Тут 9 березня 1814 року у кріпацькій сім'ї з'явився на світ маленький хлопчик Тарас, який став видатною людиною, геніальним поетом і художником.

Нелегка доля була у Шевченка: раннє сирітство, пошуки хорошого маляра, життя у Петербурзі... Але у його серці завжди була надія жити в Україні, пишатися її красою, гордитися людьми, чути рідну мову. Та це тільки мрії. А реальність? Жорстока й непередбачена.

Тому і звучать у його творах сумні, нерадісні мотиви: трагічна доля України, нещаслива жіноча доля, безталанне дитинство його і таких сиріт, як він. Але серце радіє, коли читаємо твори про красу природи, про кохання, про щасливу матір і дитину. Незабутніми стали рядки із поезій Тараса Григоровича, у яких він жорстокого картає панів, царя і весь тогочасний лад і закликає українців боротися за краще життя, за своє світле майбутнє.

Я дивлюся на пам'ятник Кобзаря і подумки звертаюся до геніального поета: « Тарасе Григоровичу, як добре, що Ви народилися в Україні, що писали твори про наш народ, навчали своїх сучасників і майбутні покоління пам'ятати: « хто ми, чиїх батьків діти, яку мову треба вчити, яким бути, і «чужого научатись, й свого не цуратись». І Ви з глибини віків відзиваєтесь до мене і, посміхаючись, говорите: « Моя мрія здійснилася. Ви живете у великій, вольній сім'ї, говорите рідною мовою, співаєте українські пісні і пам'ятаєте про мене».

Так, пам'ятаємо, любимо і цінуємо Вас. Ви були, є і будете взірцем для нас. Ви- патріот України, завжди сучасний і актуальний, бо у Вашому серці палала любов до України і українців.

Сьогодні ми, молоде покоління, відповідаємо Вам повагою й любов'ю і обіцяємо любити Україну, боротися за її світле майбутнє, пишатися її красою і бути Українцями-господарями своєї землі ім'я якої Україна!

